

Urinprøver til måling av katekolaminer (adrenalin, noradrenalin, dopamin), VMA (vanillinmandelsyre), HVA (homovanillinsyre) og 5-HIAA (5-hydroxyindoleddisyre)

- Informasjon til pasienter og rekvirenter

Spesielt for katekolaminer, VMA og HVA

Utskillelsen av katekolaminer og deres nedbrytningsprodukter VMA og HVA påvirkes av fysisk stress, inntak av kaffe og te og av en rekke legemidler. Hvis det er mulig, bør legemiddelbruk opphøre 2 døgn før urinsamlingen starter og inntil samlingen er avsluttet. Dette gjelder også reseptfrie legemidler, for eksempel paracetamol, men *må vurderes av pasientens lege i hvert enkelt tilfelle*. Hvilke legemidler som har størst betydning for de enkelte analysene, er omtalt i vår brukerhåndbok på www.stolav.no/medisinskbiokjemi. Koffeinholdige drikker og bananer bør ikke inntas det siste døgnet før urinsamlingen starter og inntil samlingen er avsluttet.

Spesielt for 5-HIAA

Utskillelsen av 5-HIAA øker ved inntak av serotoninholdige matvarer som bananer, ananas, tomater, auberginer, avokado, plommer, valnøtter, grønnyggelost og rødvin, og som derfor må unngås det siste døgnet før urinsamlingen starter og inntil samlingen er avsluttet. Noen legemidler kan redusere utskillelsen av 5-HIAA i urinen, se vår brukerhåndbok på www.stolav.no/medisinskbiokjemi. Vi anbefaler også at pasienten ikke bruker paracetamol 2 døgn før urinsamlingen starter og i samleperioden.

Urinprøver

- Voksne: Surgjort døgnurin anbefales. Det er viktig å drikke ekstra godt i samleperioden. Urinen samles på beholder som utleveres fra prøvetakingspoliklinikken i Akutten og Hjerte-Lungesenteret eller Felles prøvemottak i Laboratoriesenteret (beholderen kan ikke sendes i posten, den må hentes eller bringes med budtjenesten). Den inneholder eddisyre for konservering av urinen. Første dagen du samler, later du vannet kl 0800. *Denne urinen skal ikke være med i samlingen*. Resten av dagen og frem til og med vannlatning kl 0800 neste dag samles all urin. Beholderen må oppbevares kaldt og mørkt. Etter at samlingen er ferdig, leveres beholderen sammen med rekvisisjonen samme dag til en av prøvetakingspoliklinikkene ved St. Olavs hospital eller til det legesenteret du bruker.

5-HIAA: Alternativt kan spoturin fra første vannlatning om morgenen benyttes. Dersom urinen ikke kan surgjøres med én gang, må den bringes til laboratoriet eller legesenter innen 2 timer etter vannlatning.

Laboratorium eller legesenter

Døgnurin: Urinen blandes godt, og deretter måles volumet av hele urinmengden. Volum og samletid noteres på rekvisisjonen. Ta av en liten mengde urin (ca. 5 mL) på et prøveglass, bruk helst vakuumsrør for urin uten tilsetning, og send dette sammen med rekvisisjonen samme dag til St. Olavs hospital HF, Laboratoriesenteret, Felles prøvemottak, Erling Skjalgsonsgt 1, 7030 Trondheim.

Spoturin til 5-HIAA: Samme rutine som prøver fra barn, se neste side.

- Barn avgir en tilfeldig urinprøve («spotprøve»). Laboratoriet trenger minst 2 mL urin til analysen. Dersom urinen skal sendes må den surgjøres. Det gjøres ved å tilsette 50 % eddiksyre dråpevis til pH ca. 4. Hvis den ikke kan surgjøres med en gang, må den bringes til laboratoriet eller legesenter innen 2 timer etter vannlatning.